



SAKSBEHANDLER
Ulla Marie Hegnar

VÅR REF.
25/02502-6

DERES REF.

VÅR DATO
17.07.2025

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Jan Helge Oppedal
Biskop Svanesveg 96
6914 SVANØYBUKT

LJKP Eitrheim - Avgjørelse av klage på delvis avslag på tilskudd - Statsbudsjettet 2025, kap. 1429 post 74

Vi viser til klagen din datert 09.04.2025. Klagen gjelder Vestland fylkeskommunes avgjørelse av søknad om tilskudd etter forskrift om tilskudd til fartøyvern (FOR-2021-08-13-2511). Saken har Digisak-ID 303892.

Klagen ble mottatt innen klagefristen og blir behandlet, jf. forvaltningsloven § 34. Vi har mottatt dine merknader til fylkeskommunens redegjørelse datert 01.07.2025. Vi vurderer at saken er tilstrekkelig opplyst.

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at fylkeskommunens vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Bakgrunn for saken

Du søkte 01.12.2024 om 40 500 901 i tilskudd til restaurering av MK Eitrheim og dekning av opplagsforsikring til fartøyet. Vestland fylkeskommune avslo søknaden i vedtak datert 19.03.2025.

Du klaget på avslaget i Digisak 09.04.2025. Vestland fylkeskommune ga deg delvis medhold i klagen, og besluttet å gi tilskudd til å dekke opplagsforsikring med 18 260 kr. Vestland fylkeskommune opprettholdt avslaget på søknad om tilskudd til restaurering av MS Eitrheim. Denne delen av klagen ble oversendt til Riksantikvaren 11.06.2025 for endelig avgjørelse.

Innholdet i klagen

I klagen ber du om en ny vurdering, og skriver at søknaden oppfyller punkt 1 og 4 i listen i § 7 i tilskuddsforskriften over hva som skal prioriteres. Når det gjelder prioriteringspunkt 1 ("prosjekter som er igangsatt, eller opptar slipp eller dokk, som følge av tilskudd fra kulturmiljøforvaltningen"), påpeker du at det er utarbeidet en teknisk-historisk dokumentasjonsrapport som er grunnlag for videre restaurering. Det nevnes at MK Eitrheim har ligget ved kai ved Hardanger fartøyvernssenter siden høsten 2016, i påvente av start av restaurering.

Til prioriteringspunkt 4 ("fartøy og prosjekter med stor frivillig innsats") bemerker du at dette er noe MK Eitrheim har problemer med ettersom MK Eitrheim er i en forfatning som gjør at det ikke kan utføres vedlikehold. Dette punktet slår dermed urettferdig ut ved tildelingen av støtte. Du viser imidlertid til at det er avklart at det er visse arbeidereierne kan bistå med. Du viser også til hvilke planer dere har for MK Eitrheim framover på Svanøy. Du skriver blant annet at dere jobber med å få økonomisk støtte fra havbruksselskapene på øya, du viser til hvordan MK Eitrheim kan bli brukt til servering og til seiling og omvisning for besøkende ved Svanøy hovedgård. Du viser til hvem som er tenkt å være ansvarlig for styre og drift og kompetansen hos disse.

Vestland fylkeskommunes vurdering av klagen

Når det gjelder prioriteringspunkt 1, mener Vestland fylkeskommune at det forhold at MK Eitrheim har fått dekket nødhavn og opplagsforsikring gjennom tilskuddsmidler, ikke kan tolkes som at prosjektet er igangsatt med midler fra kulturmiljøforvaltningen. Fylkeskommunen viser til at igangsetting i denne sammenheng innebærer at istandsetting må være startet opp.

Til prioriteringspunkt 4 bemerker Vestland fylkeskommune at de er enige i at prosjektet på nåværende stadium ikke egner seg for dugnadsbasert innsats, og påpeker at frivillig innsats i startfasen av et prosjekt som oftest innebærer å utarbeide en plan for finansiering, få på plass en eierstruktur eller organisering av prosjektet og synliggjøre planer for drift og vedlikehold etter en istandsetting. De viser til at dette har vært kommunisert til eier ved flere anledninger, men at det så langt ikke har gitt konkret resultat. Fylkeskommunen vurderer at det ikke er en saksbehandlingsfeil at klager opplever deres vurdering av den frivillige innsatsen som urettferdig.

Klagers merknader til Vestland fylkeskommunes oversendelse

Du nevner at Hardanger fartøyvernssenter i 2023 fikk utarbeidet en teknisk-historisk dokumentasjonsrapport, og at Eitrheim opptar kaiplass ved Hardanger fartøyvernssenter og har hatt kortere tid i tørrdokken for mindre vedlikeholdsarbeid. Du spør om noe av dette kan bli godkjent under prioriteringspunkt 1. Du påpeker at du håper din klage tilfredsstiller det Vestland fylkeskommune etterspør, ettersom den opplyser om konkrete planer for drift og vedlikehold og samarbeid med andre. Du påpeker at du i

kommunikasjonen med fylkeskommunen savner en så konkret beskrivelse som de nå har gitt knyttet til frivillig innsats.

Riksantikvarens vurdering

Riksantikvaren kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Riksantikvaren skal vurdere synspunktene du som klager kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke tidligere er berørt i saken. Der et statlig organ er klageinstans for vedtak truffet av en fylkeskommune, skal klageinstansen legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn.

Forskriften for tilskuddsordningen legger overordnede føringer og rammer for tildelingen av tilskudd. Innenfor disse rammene kan fylkeskommunen ha egne prioriteringer og utvise eget politisk skjønn, så lenge søknadene og tiltakene oppfyller kravene i forskriften. Søknadsbeløpene om tilskudd er dessverre langt større enn de tilgjengelige tilskuddsmidlene under ordningen, og det må derfor gjøres strenge prioriteringer ved fordelingen av tilskuddsmidlene.

Vestland fylkeskommune skriver i vedtaket 19.03.2025 at fordelingen av tilskudd er gjort med hensyn til de forskriftsfestede prioriteringene, og at det også ble lagt vekt på at tilskuddene skulle bidra til å opprettholde fagmiljø med håndverkskompetanse knyttet til tre – og stålfartøy. Avslaget var begrunnet med at det siden 2016 ikke har lyktes eierne av MK Eitrheim å få på plass en helhetlig plan for prosjektet, og at de ikke kan se at det verken er nok kapasitet, ressurser eller planer for en fremtidig drift til at fylkeskommunen kunne prioritere å gi tilskudd til oppstart av en istandsetting av Eitrheim.

Det følger av forskriften § 7 at Vestland fylkeskommune skal fordele tilskudd etter en skjønnsmessig vurdering av fartøyets kulturminneverdi og tiltakets virkning på dette, for ett år av gangen. Tilskudd skal fordeles etter følgende prioritering:

1. prosjekter som er igangsatt, eller opptar slipp eller dokk, som følge av tilskudd fra kulturmiljøforvaltningen
2. fartøy som har pålegg som må gjennomføres for å beholde sertifikater
3. fartøy som er fredet
4. fartøy og prosjekter med stor frivillig innsats.

Det er prioriteringspunkt 1 og 4 som er relevante for vurderingen av saken.

Prioriteringspunkt 1

Hardanger fartøyvernssenter har utarbeidet en teknisk-historisk dokumentasjonsrapport for MK Eitrheim. Dette er et dokument som skal danne grunnlag for avgjørelser og vedtak. For eksempel er det et vilkår for tilskudd at fartøyet har tilstrekkelig grunnlagsdokumentasjon, herunder en teknisk-historisk dokumentasjonsrapport, til å

kunne vurdere tiltakene det søkes tilskudd til. Utarbeidelsen av en slik rapport innebærer imidlertid ikke i seg selv at det er igangsatt et prosjekt. MK Eitrheim kan derfor ikke anses å ha noen igangsatte prosjekter som følge av tilskudd fra kulturmiljøforvaltningen.

MK Eitrheim opptar kaiplass ved Hardanger fartøyvernssenter, og har tidligere fått utført mindre vedlikeholdsarbeid i tørrdokk. Det er imidlertid fartøy som opptar slipp eller dokk som følge av tilskudd fra kulturmiljøforvaltningen på det aktuelle tidspunktet, som skal prioriteres i henhold til § 7 i tilskuddsforskriften. Grunnen til dette er at disse fartøyene beslaglegger produksjonsmidler og personressurser ved verft, båtbyggeri eller fartøyvernssentre. For at dokk- eller slipplassen skal frigjøres for nye fartøy, må arbeidet på fartøyet som opptar plassen fullføres og fartøyet være seildyktig igjen. MK Eitrheim faller ikke inn under denne kategorien.

Riksantikvaren slutter seg derfor til fylkeskommunen vurdering av at MK Eitrheim ikke oppfyller prioriteringspunkt 1.

Prioriteringspunkt 4

Prioriteringspunkt 4 omfatter fartøy og prosjekter med stor frivillig innsats. Du anfører i klagen at dette punktet slår urettferdig ut ved tildelingen av støtte, ettersom det er begrensede muligheter til å utføre vedlikehold gjennom frivillig innsats på MK Eitrheim. Et av formålene med tilskuddsordningen er å bidra til å stimulere frivilliges kompetanse og innsats i verdiskaping lokalt og regionalt, jf. § 1 i tilskuddsforskriften.

Prioriteringspunkt 4 er fastsatt i § 7 i tilskuddsforskriften, og skal sikre at dette formålet nås. Fylkeskommunen må legge disse føringene til grunn ved vurderingen av hvilke søknader som skal få tilskudd.

Frivillig innsats kan blant annet omfatte dugnadsinnsats, men er ikke begrenset til dette. Vestland fylkeskommune har lagt til grunn at frivillig innsats i startfasen av et prosjekt også kan omfatte planer for finansiering, organisering, drift og vedlikehold. De savner imidlertid at dette har gitt mer konkrete resultater, og har dermed vurdert at prosjektet ikke kan prioriteres ved årets tilskuddsfordeling.

Riksantikvaren kan ikke se at fylkeskommunen har fattet vedtak på feil grunnlag, eller i strid med føringene i forskriften. Riksantikvaren finner derfor ikke grunn for å overprøve Vestland fylkeskommunes prioritering.

Konklusjon

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at det ikke foreligger feil ved rettsanvendelsen eller saksbehandlingen som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Vestland fylkeskommunes vedtak om delvis avslag på søknad om tilskudd opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Elisabeth Nordling
fungerende seksjonssjef

Ulla Marie Hegnar
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Vestland fylkeskommune, Postboks 7900, 5020 BERGEN